

Datum:	23.12.2010	Medij:	www.fonetweb.tv	Trajanje:	01:44
Teme:	Miljenko Dereta; Građanske inicijative			Emisija:	Vesti
Autori:	Redakcija				
Konk.:					
Naslov:	Promocija knjige "Suočavanje sa jugoslovenskim kontraverzama"				

Reporter

Jedino što je neizvesno je tumačenje prošlosti, jer se ona stalno revidira, izjavio je prof. Ekonomskog fakulteta i bivši ambasador Srbije u SAD Ivan Vujačić, na promociji knjige "Suočavanje sa jugoslovenskim kontraverzama".

Ivan Vujačić, profesor Ekonomskog fakulteta

Mislim da je obaveza pre svega ljudi koji su istoričari da pažljivo i sa izuzetnom preciznošću i pažnjom i sa izuzetnim kako da kažem suprotstavljanjem sopstvenih predrasudama pristupe tom problemu.

Reporter

Knjiga "Suočavanje sa jugoslovenskim kontraverzama" predstavlja rezultat međunarodne istraživačke inicijative više od 300 istoričara društvenih naučnika i pravnika iz regiona i SAD-a, koji su radili pod vođstvom profesora sa američkog instituta Perdju, Čarsla Ingrua. Prema mišljenju Vujačića u ovoj knjizi nije dovoljno rasvetljena činjenica kako je oslobodilačka vojska Kosova od terorističke organizacije kako je označio američki diplomata Robert Gelberd, postala partner SAD-u, i kakva je uloga tome još jednog američkog diplomate Ričarda Holbruka. Izvršni direktor Građanskih inicijativa Miljenko Dereta, istakao je da ova knjiga može biti odličan priručnik nastavnicima građanskog vaspitanja da se što bolje snađu u odgovorima na pitanja koje postavljaju učenici.

Miljenko Dereta, Građanske inicijative

Za mene je vrlo važno da recimo se tu pojavi kao jedan autor Hisa recimo čovek koji je u ovom trenutku aktivan u politici na Kosovu. Mislim da je to poglavlje o Kosovu, ipak Miloševićev i o ratu veoma aktuelan u ovom trenutku i mislim da ga treba pročitati, da bi se razumelo šta se u ovom trenutku događa.

Reporter

Knjiga je obavljena u Sarajevu, a u Srbiji je za sada dostupna na sajtu Građanskih inicijativa, pripremila novinar Foneta Ivana Šanjević.

Datum:	23.12.2010	Medij:	www.nspm.rs	Trajanje:	00:00
Teme:	ostalo			Emisija:	Bez naslova
Autori:	Nepoznat				
Konk.:					
Naslov:	Većite kontroverze o post-Jugoslaviji				

Većite kontroverze o post-Jugoslaviji

Predrag Vitković

utorak, 09. februar 2010.

Prikaz knjige: *Confronting the Yugoslav Controversies: A Scholar's Initiative*. Charles Ingrao & Thomas A. Emmert (red.) West Lafayette, Indiana: Purdue University Press, 2009.

Ratovi oko nasleđa jugoslovenske federalne države koji su besneli devedesetih godina prošlog veka doneli su nam tokom prethodnih dveju decenija čitavu poplavu svakojakih „studija“ i „kratkih istorija“. Njihova akademska vrednost nije uvek bila jednako čista. Politička elita država-naslednica je ispisivala iznova istoriju tog regiona sa ciljem legitimizacije sopstvenih delovanja. Osamdesetih godina su nastali čitavi mitovi, između ostalih i mit o moralnoj superiornosti srpskog naroda, koji je navodno nebeski narod, kao i s druge strane mit o srpskoj hegemoniji u pred i poratnoj Jugoslaviji, koji je trebalo da posluži za legitimizovanje slovenačkog i hrvatskog separatizma.

I zapadni naučnici, novinari, političari i diplomate su dozvolili da budu uvučeni u vatrene diskusije pristalica i protivnika spoljne vojne intervencije. Tako su Norman Kigar, Noel Malkolm, Tim DŽuda i Sabrina Ramet autori koji su otvoreno stali na jednu stranu u konfliktu i dozvolili da im političke simpatije nadvladaju nad objektivnim traganjem za istinom. U njihovim studijama su uglavnom Srbija i srpski narod krivi za ratne zločine, što aludira na primordijalnu (i od ozbiljnih sociologa već odbačenu) predstavu da se vršenje zločina praktično nalazi u genima Srba.

Usled poremećenih odnosa srpskih sa zapadnim istoričarima, prouzrokovanim i jednostranom zapadnom intervencijom, srpski istoričar Dušan Bataković je 1997. godine izneo ideju o započinjanju dijaloga o uzrocima i posledicama raspada Jugoslavije. Iz toga je 2001. godine nastao projekt „naučnička inicijativa“ (A Scholar's Initiative) pod rukovodstvom američkog istoričara Čarlsa Ingraoa. On je, zajedno sa Tomasom Emertom, uspeo da na aktivnu saradnju u ovom istraživačkom projektu privuče nekih 200 istoričara, politikologa, sociologa i novinara (od toga i znatan broj njih poreklom iz nekadašnje Jugoslavije). Tokom osam godina rada, oni su uspeali da kritički razmotre[1] jedanaest mitova i kontroverzi o kojima postoji nejedinstvo između Srbije i Zapada.

Tih jedanaest studija je ove godine sakupljeno u knjigu *Suočavanje sa jugoslovenskim kontroverzama: Naučnička inicijativa* (Confronting the Yugoslav Controversies: A Scholar's Initiative). Pri tome su obuhvaćene sledeće teme: 1. Raspad Jugoslavije; 2. Kosovo pod autonomijom 1974–1990; 3. Nezavisnost i sudbina manjina, 1991–1995; 4. Etnička čišćenja i ratni zločini, 1991–1995; 5. Međunarodna zajednica i sukobljene strane u SRJ, 1989–1997; 6. Bezbedne zone; 7. Rat u Hrvatskoj, 1991–1995; 8. Kosovo pod Miloševićevim režimom; 9. Rat na Kosovu, 1998–1999; 10. Međunarodni tribunal za ratne zločine u bivšoj Jugoslaviji; 11. Živeti zajedno, ili se međusobno mrzeti?

Datu	23.12.2010	Medij:	www.nspm.rs	Trajan	00:00
Teme	ostalo			Emisija	Bez naslova
Autori	Nepoznat				
Konk.					
Naslo	Večite kontroverze o post-Jugoslaviji				

Kako bi se obezbedili da taj projekt ne bude unapred odbačen kao antisrpski, za proučavanje svakog od delova je uz po jednog nesrpskog rukovodioca tima postavljen i po jedan srpski rukovodilac. Međutim, vara se onaj ko zamišlja da je time u ovom izveštaju od preko 400 stranica postignuta otvorena i pravedna diskusija. Većina srpskih vođa timova nije „zagrizla u tvrd orah“, ukoliko su njihovo srpsko poreklo ili njihova eventualna nacionalna identifikacija uopšte i smeli da igraju neku ulogu. Tako Latinka Perović, koautor poglavlja o raspadu Jugoslavije, nije 1987. bila toliko ogorčena činjenicom što je Slobodan Milošević uspeo da pobedi u borbi za prevlast u komunističkoj partiji Srbije, koliko time što se ona tada nalazila u Stambolićevoj frakciji koju je Milošević odbacio[2]. Posledica toga je i ovo poglavlje koje prelomnu tačku početka procesa dezintegracije stavlja (a u šta bi drugo, nego) u 1987. godinu.

Dublji uzroci ratova oko nasleđa, koji sežu čak u period između dva svetska rata, i koji su mešavina socijal-ekonomskih, (geo)političkih i istorijskih okolnosti i nemaju veze sa Miloševićem, u ovoj knjizi ne ulaze u razmatranje. Urednici to pripisuju nedostatku prostora. To važi i za izostavljanje rata između bosanskih muslimana i bosanskih Hrvata u periodu 1992–1994, kao i za rat koji su bosanski muslimani iz Cazinske Krajine vodili protiv trupa vlade Alije Izetbegovića. To je šteta, jer bi moglo da koriguje jednostranu sliku o srpskom agresivnom ratu koji je za etnički čistu „Veliku Srbiju“ vođen protiv ostalog dela Jugoslavije. I pored toga što Milošević, kao vođa najbrojnije etničke grupe, bivše Jugoslavije snosi najveću odgovornost.

I uloga Zapada u izbijanju rata u Hrvatskoj i Bosni i Hercegovini skoro da nije dotaknuta. O tome svedoči i zanemarivanje činjenice da je američki ambasador u Beogradu Voren Cimerman bio taj koji je Aliju Izetbegovića naveo da uproleće 1992. odbaci već doneti Lisabonski sporazum, nakon čega je izbio rat. Isto tako, ne može se nazvati kontroverzom činjenica da je navrat-nanos doneta odluka Nemačke da prizna Sloveniju i Hrvatsku ne samo bila protivna međunarodnom pravu, nego da je i onemogućavala dalja politička rešenja, čime je definitivno bio otvoren put u rat.

S druge strane, dato je i zanimljivo saopštenje da se još uvek ne može sa sigurnošću utvrditi da se tri najkrvavija artiljerijska napada na Sarajevo mogu pripisati isključivo srpskim snagama. Glasovi o tome da su bosanski muslimani pucali na svoje civilno stanovništvo kako bi došli do političkih koristi (ekonomskih sankcija protiv Srbije i NATO bombardovanja položaja bosanskih Srba) ostaju nepobijeni i u ovoj studiji. Uz to, još jednom se potvrđuje da su SAD zaista pomagale vojsci Hrvatske za vreme etničkog čišćenja Krajine u avgustu 2005.

Osim pitanja koja ostaju bez odgovora posle čitanja *Confronting the Yugoslav Controversies*, čitaocu ostaje npr. pitanje da li bi promena unutrašnjih granica Jugoslavije mogla sprečiti građanski rat (to je bila ideja koju je holandski diplomata Peter van Valsum (Peter van Walsum) predložio za vreme holandskog predsedavanja EZ 1991), ova knjiga nudi i izvesne perspektive. Ona daje nadu za budućnost, jer ni njeni inicijatori ne pretenduju na to da su utvrdili jedinu i definitivnu istinu. Kako oni kažu, ona je podstrek i doprinos daljim istraživanjima tokom kojih treba istražiti i događaje na Kosovu posle NATO intervencije 1999.

Datu	23.12.2010	Medij:	www.nspm.rs	Trajan	00:00
Teme	ostalo			Emisija	Bez naslova
Autori	Nepoznat				
Konk.					
Naslo	Večite kontroverze o post-Jugoslaviji				

Na kraju, treba reći da ovaj projekt ima ambicije da se rezultati istraživanja, preko sopstvenih kontakata i preko raznih medija za vezu, propagiraju i učine prihvatljivim u bivšoj Jugoslaviji, sa ciljem da se potpomogne pomirenje južnoslovenskih naroda. Da li će ovo uspeti, pokazaće vreme. Neki srpski mediji su u svakom slučaju finansiranje ovog projekta stavili pod veliki znak pitanja. Beogradski dnevnik Politika je još 2007. pisao da se od projekta koji svoj život duguje američkim „United States Institute of Peace“ i „National Endowment for Democracy“ sa kojim su vezani likovi kao Vesli Klark i Ričard Holbruk ne može očekivati mnogo[3].

Postoji i kritika da se u ovom projektu prevashodno radi o „zadobijanju srdaca i umova“ („winning of hearts and minds“) srpskog stanovništva koje se još uvek ne može pomiriti sa jednostranim otcepljenjem srpske pokrajine Kosovo. Srpski mediji su do sada pokazivali veće interesovanje za otkrića da su Amerikanci bar u dvadeset navrata tokom 1996. mogli da uhapsu Ratka Mladića, kao i srpskoj konstataciji da je dogovor između Ričarda Holbruka i bivšeg predsednika Republike Srpske Radovana Karadžića zaista postojao.

Bosanski mediji, sa svoje strane, izgleda da se ne zadovoljavaju time da je cifra o žrtvama u Bosni modifikovana naniže od onih poznatih procena od 150.000–350.000 na jedva 100.000, i da uz to ostaje nejasno kakva je podela tog broja što se narodnosnih grupa tiče.

(Prevod sa holandskog Vasilije Kleftakis)

Predstavljena knjiga Suočavanje s jugoslavenskim kontroverzama

Novi osvrt na raspad i sukobe u SFR Jugoslaviji

Beograd - Jedino što je neizvesno jeste tumačenje prošlosti jer se ona stalno revidira, izjavio je juče Ivan Vujačić, profesor Ekonomskog fakulteta i bivši ambasador Srbije u SAD na promociji knjige Suočavanje s jugoslavenskim kontroverzama.

Knjiga je nastala kao rezultat međunarodne istraživačke inicijative više od 300 istoričara, društvenih naučnika i pravnika iz regiona i SAD, a pod vođstvom profesora Univerziteta Perdu Čarlsa Ingraosa.

Ističući značaj ove knjige, Vujačić je dodao da u njoj ipak nije dovoljno rasvetljena činjenica kako je Oslobođilačka vojska Kosova od terorističke organizacije, kako ju je označio američki diplomata Robert Gelbard, postala partner SAD i kakva je uloga u tome još jednog diplomate, nedavno preminulog Ričarda Holbruka. On je podsetio da se mediji obično doživljavaju kao prva i gruba verzija istori-

je, ali da su oni u SFRJ devedesetih godina bili generatori krize koja je dovela do raspada države, mržnje i sukoba.

Vojin Dimitrijević, direktor Beogradskog centra za ljudska prava, naglasio je da je on, zajedno sa Džuli Mertus, pisao

istorije na Filozofskom fakultetu, ocenio je da knjiga pokazuje da je Jugoslavija bila relativno uspešna multikulturna, multikonfesionalna i multietnička tvorevina i da mržnja koja je usledila nije postojala u godinama pre konflikta, već da je na

Dereta: Bilo je opstrukcija u radu

Miljenko Dereta, izvršni direktor Građanskih inicijativa, istakao je da ova knjiga može biti odličan priručnik nastavnicima građanskog obrazovanja, da se što bolje snađu u odgovorima na pitanja koja postavljaju učenici. On navodi da je prilikom pisanja knjige bilo i političkih opstrukcija kako u Srbiji, tako i u SAD.

deo knjige o Haškom tribunalu i da taj deo ima mnogo kritičkih primedbi na rad suda. Primedbe se odnose na nesnalaženja sudija i tužilaca, zavisnosti od obaveštajnih službi i politike. On je istakao da je knjiga o kojoj je reč „izvanredan materijal za razmišljanje i izvlačenje pouka o svemu što se desilo u vezi s raspadom bivše zajedničke države“.

Nikola Samardžić, profesor

veštački način izazvana. On je rekao da jugoslovenska kultura nije umrla sa državom i postoji i danas, ali pod nekim drugim imenom i da je ova knjiga primer koji budi optimizam da postoji mogućnost da se bez pristrasnosti piše o prošlosti na kojoj bismo mogli da gradimo i zajedničku budućnost.

Knjiga je u elektronskom formatu dostupna na sajtu Građanskih inicijativa. **I. Ž.**